

Nationella kontrollplanens målarbete inom området växtskyddsmedel 2021-2025

Mål 1: Kontrollmyndigheterna ska ha rätt förutsättningar för att utföra en likvärdig och effektiv kontroll.

Definition: Kontrollmyndigheterna vet vilka aktörer de har i sina respektive områden och utför en riskbaserad och likvärdig kontroll över hela landet. Med likvärdig kontroll menar vi att kontrollverksamheten utförs utifrån en gemensam inriktning och omfattning samt att bedömningar och åtgärder blir likartade. För att uppnå en likvärdig kontroll arbetar kontrollmyndigheterna utifrån nationellt framtagna vägledningar samt deltar i de utbildningar/informationsinsatser som ansvariga myndigheter anordnar. Med effektiv kontroll menar vi att den ska vara riskbaserad och riktas mot de kontrollområden som har störst påverkan på människors hälsa, djurhälsa eller miljön.

Önskad effekt: Kemikalieinspektionen, Jordbruksverket, länsstyrelser och kommuner utvecklar och förbättrar kontrollverksamheten inom växtskyddsmedelsområdet.

Indikatorer:

- Andel av kontrollmyndigheterna som har uppdaterade register över sina aktörer, ökar över tid.
- Andel av kontrollmyndigheterna som använder nationellt framtagna vägledningar, ökar över tid.
- Andel av kontrollmyndigheterna som använder riskbaserat urval vid kontroll, ökar över tid.

Åtgärder:

1. Alla aktörer får regelbunden kontroll.
2. Kontrollfrekvensen av aktörerna bestäms utifrån en riskbaserad urvalsmetod. Det vill säga att man prioriterar kontrollen så att den ger bäst effekt.
3. Kontrollmyndigheterna utför en likvärdig kontroll i hela landet.

Aktiviteter:

- Kontrollmyndigheterna inventerar och uppdaterar kontinuerligt sina register över aktörer. (Kemikalieinspektionen, länsstyrelser, kommuner, årligen)
- Kontrollmyndigheterna utför fler kontroller på växthus och växtodlingsgårdar utan djurhållning. (Kommunerna, 2021-2025)

- Kontrollmyndigheterna utbyter erfarenhet om kontroll inom området växtskyddsmedel. (Länsstyrelser, kommuner, 2021-2025)
- Länsstyrelserna genomför enskilt eller i samverkan med andra länsstyrelser praktisk utbildning för kontrollanter inom kommunen gällande hantering av växtskyddsmedel. (Länsstyrelserna, 2021-2025)
- Kemikalieinspektionen och Jordbruksverket organiserar ett webinarium om den offentliga kontrollen av växtskyddsmedel. Syftet med webinariet är att informera kontrollmyndigheterna om kontrollförordningen och den nationella kontrollplanen, den årliga rapporteringen, revisioner etc. (Kemikalieinspektionen, Jordbruksverket, årligen)
- Kemikalieinspektionen och Jordbruksverket tar fram vägledningar till kontrollmyndigheterna för att riskbedöma aktörer kopplat till lämplig kontrollfrekvens. (Kemikalieinspektionen, Jordbruksverket, 2021-2022). *Genomfört.*
- Kemikalieinspektionen och Jordbruksverket utvecklar vägledning inom mindre kontrollområden såsom biologiska växtskyddsmedel, specialodlingar m.m. (Kemikalieinspektionen, Jordbruksverket 2021-2025)
- Jordbruksverket tar fram vägledning inom kontrollområdena integrerat växtskydd, lagring, spridning av växtskyddsmedel. (Jordbruksverket, 2021-2025)
- Kemikalieinspektionen tillhandahåller grundutbildning för kommunens kontrollanter avseende kontroll av distributörer. (Kemikalieinspektionen, årligen)
- Kemikalieinspektionen arbetar med att utveckla vägledningen "Råd för tillsyn – tillsyn av växtskyddsmedel hos återförsäljare". (Kemikalieinspektionen, årligen)
- Kemikalieinspektionen fortsätter att utveckla ett kontrollprogram för att granska att innehållet i växtskyddsmedel överensstämmer med produktgodkännandet. (Kemikalieinspektionen, årligen)
- Kemikalieinspektionen utvecklar kompetens inom området olaglig handel av växtskyddsmedel (bedrägerier) genom att delta i olika sammankomster som arrangeras nationellt, inom EU och internationellt. Kunskapen ska förmedlas vidare till kontrollmyndigheter. (Kemikalieinspektionen, årligen)
- Kemikalieinspektionen utarbetar en nationell vägledning för att arbeta förebyggande med att förhindra handel med olagliga växtskyddsmedel (bedrägerier). (Kemikalieinspektionen, 2021). *Genomfört.*

Mål 2: Aktörerna ska följa reglerna så att växtskyddsmedel distribueras och hanteras på ett säkert sätt som inte medför risker för människors hälsa, djurs hälsa eller miljön.

Definition: Aktörerna är skyldiga att ha kännedom om reglerna och följa dem. I den offentliga kontrollen kan myndigheterna göra riktade insatser för att komma till rätta med allvarliga eller mer frekvent förekommande avvikelser från lagstiftningen. Myndigheterna kan även underlätta för aktörer att göra rätt genom att arbeta med förebyggande insatser. De åtgärder som sätts in för att minska avvikelser från lagstiftningen ska ha effekt.

Önskad effekt: Alla aktörer som distribuerar och hanterar växtskyddsmedel ska följa lagstiftningen.

Indikatorer:

- Andel av aktörerna som inte har giltig behörighet vid kontroll, minskar över tid.
- Andel av aktörerna som vid kontroll inte bedöms följa de allmänna principerna för integrerat växtskydd, minskar över tid.
- Andel av aktörerna som vid kontroll inte följer reglerna gällande dokumentation, minskar över tid.
- Andel av aktörerna som inte följer reglerna om krav på godkända växtskyddsmedel, minskar över tid.

Åtgärder:

1. Behörighetsutbildningarna ska utvecklas så att aktörerna har kunskap för att kunna följa reglerna.
2. Kontrollmyndigheterna ska prioritera att kontrollera de aktörer/områden där flest avvikelser uppmärksammas.

Aktiviteter:

- Kontrollmyndigheterna ökar kontrollen av de allmänna principerna för integrerat växtskydd. (Länsstyrelser, kommuner, årligen)
- Kontrollmyndigheterna ökar kontrollen av att växtskyddsmedelsanvändningen dokumenteras. (Länsstyrelser, kommuner, årligen)
- Kemikalieinspektionen och kommuner genomför ett gemensamt tillsynsprojekt för att kontrollera distributörer som säljer växtskyddsmedel, med särskilt fokus på bedrägerier. (Kemikalieinspektionen och kommuner, 2021). *Genomfört.*
- Jordbruksverket, länsstyrelser och kommuner genomför ett gemensamt tillsynsprojekt för att följa upp tidigare tillsynsprojekt om integrerat växtskydd på jordbruk. (Jordbruksverket, Länsstyrelser, kommuner, 2022). *Genomfört.*

- Kemikalieinspektionen utför årligen analyser av växtskyddsmedel för att kontrollera att de växtskyddsmedel som distribueras i Sverige är godkända och därmed säkra att använda. Antalet produkter som analyseras varje år ska motsvara 5 % av de godkända växtskyddsmedel som finns i Kemikalieinspektionens bekämpningsmedelsregister. (Kemikalieinspektionen, årligen)
- Kemikalieinspektionen tar fram en riskanalys för att identifiera olagliga växtskyddsmedel och därmed förhindra eventuell införsel av dessa. (Kemikalieinspektionen i samverkan med Tullen, inställt p.g.a. bristande resurser)
- Jordbruksverket reviderar innehållet i behörighetsutbildningarna för ökat fokus på de anpassade skyddsavstånden samt dokumentation av dessa. (Jordbruksverket, 2021-2022). *Genomfört.*
- Jordbruksverket, länsstyrelser och kommuner genomför ett gemensamt tillsynsprojekt för att följa upp tidigare projekt om tillsyn i fält. (Jordbruksverket, länsstyrelser, kommuner, 2025)
- Jordbruksverket utvecklar sina befintliga webbsidor om egenkontroll med vägledning till växthusodlarna om hur de kan genomföra sin egenkontroll. (Jordbruksverket, 2025)